

Περιγραφές μαθημάτων Π.Μ.Σ. «Μουσική Παιδαγωγική»

Ειδίκευση: «Διεύθυνση χορωδίας στο σχολείο και στην κοινότητα»

Διεύθυνση παιδικής, νεανικής και σχολικής χορωδίας I και II (πρακτική)

Μονωδία I και II

Ακουστική Αγωγή - Τραγούδι Α΄ όψεως I και II

Ανάγνωση Παρτιτούρας I και II

Χορωδιακό Ρεπερτόριο I (για παιδιά, SSA)

Χορωδιακό Ρεπερτόριο II (για νέους, SATB)

Μεθοδολογία χορωδιακής πρόβας I

Μεθοδολογία χορωδιακής πρόβας II

Φωνητικό σύνολο I και II

Διδακτική της μουσικής

Μουσικοί πολιτισμοί και κοινωνία

Μεθοδολογία έρευνας και ομαδική ερευνητική εργασία

Μεθοδολογία χορωδιακής πρόβας

Ιστορικά τεκμηριωμένη εκτέλεση χορωδιακής μουσικής

Μεταπτυχιακή διπλωματική χορωδιακή συναυλία - παράσταση

1. Διεύθυνση παιδικής, νεανικής και σχολικής χορωδίας I και II (πρακτική)

Το πρακτικό μέρος του μαθήματος εστιάζει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων διεύθυνσης χορωδίας, στην ανάλυση ρεπερτορίου παιδικών χορωδιών ως προς τη μουσική διεύθυνση και στην ανάπτυξη της επικοινωνίας του μαέστρου με τη χορωδία μέσα από τη μουσική διεύθυνση. Το μάθημα προϋποθέτει ατομική μελέτη χορωδιακού ρεπερτορίου *a cappella* και με οργανική συνοδεία. Εστιάζει στη διδασκαλία χορωδιακής μεθοδολογίας, με σκοπό την προετοιμασία των φοιτητών να διδάξουν στην πρόβα της δικής τους χορωδίας, υπό την περιοδική παρακολούθηση του επιβλέποντος καθηγητή. Οι φοιτητές διδάσκονται τρόπους οργάνωσης και επιλογής ρεπερτορίου για παιδική χορωδία, το οποίο έχει ως βασική προϋπόθεση τη μουσική εκπαίδευση των χορωδών. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στη φωνητική χορωδιακή παιδαγωγική και στην ανάπτυξη της φωνητικής αγωγής και ανάγνωσης α΄ όψης των παιδιών σε παιδική, νεανική και σχολική χορωδία.

2. Μονωδία I και II

Το μάθημα διδάσκεται από καθηγητές μονωδίας. Δίνεται έμφαση στην κατανόηση της λειτουργίας του φωνητικού μηχανισμού και τις βασικές αρχές της υγιούς, φυσικής φωνητικής τεχνικής, του ελέγχου της αναπνοής, της φωνητικής υποστήριξης, της στάσης του σώματος και του τρόπου αντιμετώπισης προβλημάτων που σχετίζονται με τη διδασκαλία φωνητικής αγωγής σε παιδιά.

3. Ακουστική Αγωγή - Τραγούδι Α΄ όψεως I και II

Το μάθημα περιλαμβάνει ασκήσεις που αναπτύσσουν τη μουσική ακουστική δεξιότητα των φοιτητών, με έμφαση σε ασκήσεις αρμονικών διαδοχών, μελωδικών γραμμών και ανάγνωσης α΄ όψεως από παραδείγματα χορωδιακής πολυφωνικής μουσικής.

4. Ανάγνωση παρτιτούρας I και II

Το μάθημα διδάσκει ανάγνωση παρτιτούρας, αναπτύσσει την ικανότητα του φοιτητή να δημιουργεί και να εκτελεί χορωδιακά *spartiti* στο πιάνο,

5. Χορωδιακό Ρεπερτόριο I (για παιδιά, SSA)

Διδάσκεται ρεπερτόριο για παιδιά ως 12 ετών. Έργα *unison* και δίφωνα SA, κατά βάση με συνοδεία πιάνου. Διδάσκονται επιπλέον, τα θεμελιώδη κριτήρια που καθορίζουν την κατάλληλη επιλογή ρεπερτορίου, ανάλογα με την ηλικία και τη χορωδιακή εμπειρία των παιδιών – νέων. Διδάσκεται

επίσης, ρεπερτόριο για παιδιά ηλικίας ως 16 ετών, σε δομή *SSA/SSAA, a cappella* και/ή με συνοδεία πιάνου ή άλλων οργάνων. Τα έργα που επιλέγονται αποτελούν αυθεντικά δείγματα χορωδιακής μουσικής από την Αναγέννηση μέχρι τον 21^ο αιώνα και παρουσιάζονται ανά επίπεδο δυσκολίας.

6. Χορωδιακό Ρεπερτόριο II (για νέους, SATB)

Διδάσκεται ρεπερτόριο για νεανικές χορωδίες σε δομή SATB *a cappella* και/ή με συνοδεία πιάνου ή άλλων οργάνων. Επιπλέον, αναλύονται τα χαρακτηριστικά της μεταφώνησης και οι ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τη φωνή κατά τη μεταφώνηση και συνδέονται με τα κριτήρια επιλογής ρεπερτορίου για έφηβους χορωδούς. Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει έργα από την Αναγέννηση μέχρι τον 21^ο αιώνα, και παρουσιάζονται ανά επίπεδο δυσκολίας. Τα μαθήματα χορωδιακού ρεπερτορίου και των δύο εξαμήνων συνοδεύονται από ακρόαση επιλεγμένων και αντιπροσωπευτικών χορωδιακών έργων για την κάθε κατηγορία.

7. Μεθοδολογία χορωδιακής πρόβας I

Σε μορφή διαλέξεων διδάσκεται η μεθοδολογία της χορωδιακής πρόβας (προετοιμασία μαέστρου, μελέτη παρτιτούρας, επιλογή ρεπερτορίου, οργάνωση πρόβας, διδασκαλία χορωδιακού έργου, καλλιτεχνικός προγραμματισμός, ζητήματα σκηνικής παρουσίας, φωνητικές προθερμάνσεις για παιδικές – νεανικές φωνές).

8. Μεθοδολογία χορωδιακής πρόβας II

Οι φοιτητές παρουσιάζουν στο μάθημα τη διδακτική τους μεθοδολογία, σε προετοιμασμένα χορωδιακά έργα και παρακολουθούν πρόβες παιδικών – νεανικών ή σχολικών χορωδιών υπό τη διδασκαλία ή την επίβλεψη των διδασκόντων.

9. Φωνητικό σύνολο I και II

Η τακτική συμμετοχή σε χορωδιακό ή φωνητικό σύνολο αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα. Απαιτείται επίσης η συμμετοχή των φοιτητών σε μικρότερα φωνητικά σύνολα. Το είδος του ρεπερτορίου προσαρμόζεται στον αριθμό των φοιτητών και στο συνδυασμό των φωνών τους.

10. Διδακτική της μουσικής

Το μάθημα στοχεύει στην επισκόπηση, αναγνώριση και κατανόηση διάφορων εκπαιδευτικών τάσεων που εφαρμόζονται ή έχουν εφαρμοστεί στη διδασκαλία-μάθηση της μουσικής, όπως καταγράφονται μέσα από τη διεθνή βιβλιογραφία και ποικίλες πολιτισμικές πρακτικές, με κριτική πάντα προσέγγιση από τους συμμετέχοντες. Θα εξεταστούν θέματα που αφορούν στην ιστορία και τη φιλοσοφία της μουσικής σε σχέση με τη διδακτική της μουσικής, αλλά και ειδικότερα θέματα όπως το αναλυτικό πρόγραμμα, η στοχοθεσία του μαθήματος της μουσικής, η διαδικασία της διδασκαλίας-μάθησης, ο ρόλος του εκπαιδευτικού, κλπ. Το μάθημα στοχεύει στη σύνδεση θεωρίας και πράξης μέσα από δεξιότητες κριτικής σκέψης, ανάλυσης και αξιολόγησης σεναρίων διδασκαλίας της μουσικής, ταυτόχρονα με τη θεωρητική κατάρτιση στις σύγχρονες τάσεις της μουσικής παιδαγωγικής. Θα εξεταστούν σύγχρονες μουσικοπαιδαγωγικές τάσεις, όπως η διαθεματικότητα, η διαπολιτισμικότητα, η κριτική παιδαγωγική, η άτυπη μάθηση, ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση, η αισθητική αγωγή, η διάδραση των τεχνών, καθώς και άλλες διδακτικές-ερευνητικές προσεγγίσεις (θεωρία ροής, θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης), κλπ. Το μάθημα στοχεύει στη βιωματική προσέγγιση της μουσικοπαιδαγωγικής θεωρίας και τη σύνδεσή της με την πράξη. Στόχος είναι οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής θεώρησης των μουσικοπαιδαγωγικών τους πρακτικών, και δεξιότητες πρακτικής εφαρμογής των θεωρητικών τους γνώσεων.

11. Μουσικοί πολιτισμοί και κοινωνία

Το μάθημα στοχεύει να αναδείξει την αμφίδρομη και πολυδιάστατη σχέση της κοινωνίας με τη μουσική εκπαίδευση μέσα από διάφορους παράγοντες, όπως το κοινωνικό πλαίσιο, τις μουσικές

προτιμήσεις, τις αντιλήψεις για τη μουσική, καθώς και τις μουσικές πρακτικές κάθε κοινωνίας ή κοινωνικής ομάδας και πώς αυτές συνδιαμορφώνουν ή/και εμπλουτίζουν τη μουσική εκπαίδευση. Δίνεται έμφαση στις θεωρίες φιλοσοφικής πρόσληψης του νοήματος στην τέχνη –τον φορμαλισμό, τη θεωρία του πλαισίου, τον εξπρεσιονισμό και τον πραξιαλισμό–, την κοινωνιολογία της μουσικής, της εκπαίδευσης και της μουσικής παιδαγωγικής, καθώς και στην κοινωνική κατασκευή του μουσικού νοήματος και τους κοινωνικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μουσική διδασκαλία-μάθηση στην κοινότητα και στο σχολείο. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην διαπολιτισμικότητα, την κριτική παιδαγωγική, τη μουσική διδασκαλία-μάθηση σε διάφορους μουσικούς πολιτισμούς, τη μεθοδολογία της εθνομουσικολογίας και της ανθρωπολογίας της μουσικής, και πώς οι τομείς αυτοί μπορούν να ενισχύσουν τη μουσική πράξη σε τυπικά και μη τυπικά εκπαιδευτικά πλαίσια. Μέρος του μαθήματος αποτελεί η μικρής κλίμακας ανθρωπολογική, εθνομουσικολογική ή κοινωνιολογική μελέτη ενός μουσικού πολιτισμού, φαινομένου, ή μουσικής πρακτικής.

12. Μεθοδολογία έρευνας και ομαδική ερευνητική εργασία

Η ενότητα στοχεύει στην εισαγωγή των σπουδαστών στην ερευνητική μεθοδολογία, τις μεθοδολογικές αρχές και τα ερευνητικά εργαλεία της εκπαιδευτικής έρευνας, και ειδικότερα του τομέα της μουσικής παιδαγωγικής. Οι σπουδαστές θα εξοικειωθούν με το πώς διαβάζουμε μία ερευνητική εργασία, ποιες είναι οι μέθοδοι συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που χρησιμοποιούνται σε ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες που σχετίζονται με τη μουσική εκπαίδευση, ποιες είναι οι δεσμεύσεις, οι περιορισμοί και οι προεκτάσεις κάθε έρευνας. Θα εξοικειωθούν με τη την περιγραφική έρευνα, τη μελέτη περίπτωσης, την εθνογραφία, το πείραμα, τη φιλοσοφική έρευνα, την ιστορική έρευνα, την αυτοβιογραφία, την εκπαιδευτική έρευνα δράσης, την έρευνα αξιολόγησης, κ.ά. Οι συμμετέχοντες θα εμπλακούν, εκτός των άλλων, σε κριτική παρουσίαση ερευνών και σε διεξαγωγή ομαδικής ή ατομικής έρευνας σε θέμα της επιλογής τους. Μετά το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να συζητούν και να αναλύουν ζητήματα που αφορούν σε ένα εύρος ερευνητικών προσεγγίσεων στη μουσική παιδαγωγική, να διεξάγουν έρευνα (ομαδικά και ατομικά), να αναλύουν και να παρουσιάζουν ερευνητικά δεδομένα και να επιλύουν διάφορα προβλήματα που παρουσιάζονται στο ερευνητικό πεδίο. Επίσης, θα ασκηθούν στο ακαδημαϊκό ερευνητικό γράψιμο, τη βιβλιογραφική έρευνα και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε όλη την ερευνητική διαδικασία.

13. Μεθοδολογία πρόβας και πρακτική εφαρμογή

Οι φοιτητές διδάσκουν στη δική τους χορωδία το χορωδιακό ρεπερτόριο που έχει επιλεγεί από το διδάσκοντα. Γίνονται τακτικές παρακολουθήσεις των προβών από το διδάσκοντα (με ψηφιακά μέσα όταν η απόσταση από την έδρα του του ΤΜΣ είναι μεγάλη), και ακολουθεί αξιολόγηση της πρόβας από το διδάσκοντα και συζήτηση για την προετοιμασία της επόμενης.

14. Ιστορικά τεκμηριωμένη εκτέλεση χορωδιακής μουσικής

Το μάθημα περιλαμβάνει μελέτη ευρωπαϊκού χορωδιακού τραγουδιού από το Μεσαίωνα ως σήμερα. Επιπλέον, μελετούνται σημαντικοί συνθέτες και αντιπροσωπευτικό ρεπερτόριο καθώς και διακεκριμένες χορωδίες και μαέστροι μέσα από το πρίσμα της ιστορικά τεκμηριωμένης μουσικής εκτέλεσης.

15. Μεταπτυχιακή διπλωματική χορωδιακή συναυλία - παράσταση

Οι φοιτητές ολοκληρώνουν τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία με συναυλία της χορωδίας τους ενώπιον κοινού, για την οποία βαθμολογούνται. Η χορωδία παρουσιάζει ρεπερτόριο που έχει επιλεγεί από το διδάσκοντα, περιλαμβάνει τουλάχιστον τρία έργα a cappella και τρία με συνοδεία πιάνου ή άλλων οργάνων και έχει διάρκεια τουλάχιστον 20'. Η συναυλία συνοδεύεται από γραπτή εργασία, η οποία περιγράφει μουσικολογικά τα χορωδιακά έργα (*program notes*).